

Motion till riksdagen 2005/06:A360

av **Britta Lejon (s)**

Medlemskap för studerande i arbetslöshetskassa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om studerandes möjlighet till medlemskap i arbetslöshetskassa.

Motivering

Den svenska arbetsmarknadens struktur har förändrats påtagligt under de senaste decennierna. En allt större andel av dem som finns på arbetsmarknaden har akademiska studier bakom sig. På 30 år har det blivit en halv miljon fler som har högskoleutbildning på arbetsmarknaden. Målet är, enligt riksdagsbeslut, att hälften av alla som fyllt 25 år ska ha påbörjat en högskoleutbildning.

Fler i högre utbildning betyder att inträdet på arbetsmarknaden skjuts upp till allt högre ålder. Att ha en akademisk examen är inte längre ett vaccin mot arbetslöshet.

För många betyder inträdet på arbetsmarknaden tyvärr att de tvingas till en kortare eller längre periods arbetslöshet. Många får varva vikariat med projektanställningar. Det tar tid att få en fast förankring på arbetsmarknaden. Det betyder också att tryggheten för de studerande i form av en arbetslöshetsförsäkring blivit allt viktigare.

I samband med att arbetslöshetsförsäkringens regler ändrades under 1990-talet infördes ett studerandevillkor i försäkringen. Det betyder att den som studerat har möjlighet att få ersättning i form av försäkringens grundbelopp under vissa villkor. För att uppfylla studerandevillkoret ska man ha avslutat en heltidsutbildning, över grundskolenivå, som omfattar minst ett läsår. Dessutom måste man ha varit anmäld hos den offentliga arbetsförmedlingen eller arbetat minst 90 dagar inom tio månader i direkt anslutning till den avslutade utbildningen.

Fel! Okänt namn på

Grundbeloppet och studerandevillkoret ersatte KAS som administrerades av fyra länsarbetsnämnder runtom i landet. Samtidigt tillskapades också Alfa-kassan dit alla som inte var medlemmar i arbetslöshetskassa kunde vända sig för att, vid uppfyllda villkor, få ersättning enligt grundbeloppet. Alfa-kassan kan dessutom ansluta samtliga som är verksamma på den svenska arbetsmarknaden och kan även betala ut inkomstrelaterad ersättning.

Den som uppfyller studerandevillkoret kan bli medlem i den arbetslöshetskassa som bäst motsvarar det yrke som studierna avser. I praktiken betyder det att den som uppfyller studerandevillkoret själv kan välja en kassa som bäst svarar mot utbildningens innehåll. Den som fortfarande studerar kan emellertid inte göra det. Endast den som studerar och samtidigt uppfyller arbetsvillkoret för medlemskap kan bli medlem i arbetslöshetskassa. Arbetsvillkoret innebär att det krävs arbete i minst fyra veckor under en sammanhängande period av fem veckor. I genomsnitt ska man ha arbetat minst 17 timmar per vecka och fortfarande arbeta i samma omfattning. För att beviljas inträde ska man också arbeta inom den aktuella kassans verksamhetsområde. I det fall arbetsvillkoret uppfylls ska den studerande bli medlem i den kassa som bäst svarar mot arbetet i fråga, alldeles oavsett om studierna är avsedda att leda till ett helt annat yrke.

Det finns skäl att se över dessa regler.

För det första är det angeläget att göra det så enkelt som möjligt för studerande att bli medlemmar i den arbetslöshetskassa som bäst svarar mot framtida yrkesverksamhet. En ökad anslutning redan under studierna förbättrar tryggheten för de studerande och gör att inte minst ungdomar som kommer från familjer som saknar studievana kan stimuleras till studier.

För det andra minskar det administrationen mellan arbetslöshetskassorna genom att det blir färre byten mellan olika arbetslöshetskassor om studerande redan från början kan bli medlemmar i den arbetslöshetskassa som senare motsvarar det yrke de avser att bli verksamma i.

För det tredje behöver förutsättningarna för de olika arbetslöshetskassorna likställas. För närvarande har de arbetslöshetskassor som har utbildning som grund för medlemskapet, eller som saknar definierat verksamhetsområde, ett försteg framför andra kassor, där verksamhetsområdet är beskrivet som en viss sektor av arbetsmarknaden.

Förutsättningarna att rekrytera medlemmar som genomgår högskolestudier är med andra ord ojämlika.

Det har tidigare uttryckts farhågor för att konkurrens mellan arbetslöshetskassorna skulle leda till att de blev mindre noggranna i sina bedömningar av ansökningar om ersättning. Mindre nogräknade krav skulle alltså bli ett argument vid rekryteringen av medlemmar till kassan. Mot detta kan ställas att kassorna, som är självständiga föreningar med myndighetsuppgifter, har ett strikt professionellt ansvar gentemot det regelverk som uppställts som villkor för rätt till ersättning. Vidare har, sedan frågan senast prövades, tillskapats en myndighet, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, som bl. a. har till uppgift att övervaka huruvida arbetslöshetskassorna utför sina myndighetsuppgifter korrekt. Slutligen ska också anföras att riksdagen genom lagstiftningen uppmuntrat konkurrens mellan arbetslöshetskassorna genom att ålägga

Fel! Okänt namn på

kassorna skyldighet att informera den som söker inträde i kassan om alternativa arbetslöshetskassor.

För att förbättra tryggheten för studerande, för att öka anslutningen till arbetslöshetsförsäkringen och för att likställa förutsättningarna för arbetslöshetskassorna anser jag att lagen om arbetslöshetsförsäkring bör ändras så att den studerande (som uppfyller arbetsvillkoret i medlemsförutsättningarna) ges möjlighet att bli medlem i den arbetslöshetskassa som bäst svarar mot ett framtida yrkesval.

Jag hemställer att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts.

Stockholm den 3 oktober 2005

Britta Lejon (s)